

- BMM'yi oluşturan mebusların üzerinde anlaştığı temel nokta, ulusal birliği sağlayarak vatani düşman işgalinden kurtarmaktır.
- BMM açıldıktan sonra meclis başkanı seçilen Mustafa Kemal Paşa'nın önerisiyle 24 Nisan 1920 Kararları kabul edilmiştir.

24 Nisan 1920 Kararları şunlardır:

- BMM üstünde bir güç yoktur.
- Padişah ve halife baskıdan kurtulduktan sonra Meclis'in düzenleyeceği kanun esaslarına göre yerini alır.
- Hükûmet kurmak zorunludur.
- Geçici bir hükûmet başkanı tanımak ya da padişah vekili atamak doğru değildir.
- BMM, meclis hükûmeti sistemi ile yasama ve yürütme yetkilerini kendi bünyesinde toplamıştır. Meclis içinden seçilerek vekil olarak görevlendirilen bir kurul (İcra Vekilleri Heyeti) hükûmet işlerine bakar, meclis başkanı bu kurulun da başkanıdır.
- Mecliste toplanan millî iradeyi, yönetimde hâkim kılmak esastır.

BMM'nin özellikleri:

- BMM'nin açılmasıyla millî egemenliğe dayalı, tam bağımsızlığı hedefleyen yeni bir devlet kurulmuştur.
- Osmanlı Parlamentosunun aksine azınlık temsilcilerinin olmadığı bu meclis, millî bir nitelik taşımaktaydı.

- Kurtuluş mücadelesini yürüten ve başarıya ulaştıran bu I. BMM, hem yeni bir devlet kurması hem yeni bir anayasa kabul etmesi nedeniyle, kurucu meclis yani ihtilalci bir meclis özelliği taşımaktadır.
- Birinci meclis, savaş koşullarında kararların hızlı alınıp uygulanmasını sağlamak amacıyla güçler birliği ilkesini benimsemiştir. Meclis hükûmeti sistemi ile yasama ve yürütme yetkilerini kullanan Meclis, **İstiklal Mahkemelerinin** kurulmasıyla yargı yetkisini de üstlenmiştir.
- Nisan 1920 ile Nisan 1923 arasında görev yapan I. BMM Dönemi'nde siyasi parti kurulmasına izin verilmeyerek ulusal birlik içinde hareket edilmesi amaçlanmıştır.
- Meclis içinde, liderliğini Mustafa Kemal Paşa'nın üstlendiği I. Grup (Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Grubu) ile muhaliflerin oluşturduğu II. Grup adıyla iki grup yer alıyordu.

I. TBMM'DE GRUPLAR	
I. GRUP	II. GRUP
(Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Grubu)	• Tesanüt Grubu • Halk Zümresi • İstiklal Grubu • İslahat Grubu

● Büyük Millet Meclisine Karşı Ayaklanmalar

BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE KARŞI ÇIKARILAN AYAKLANMALAR

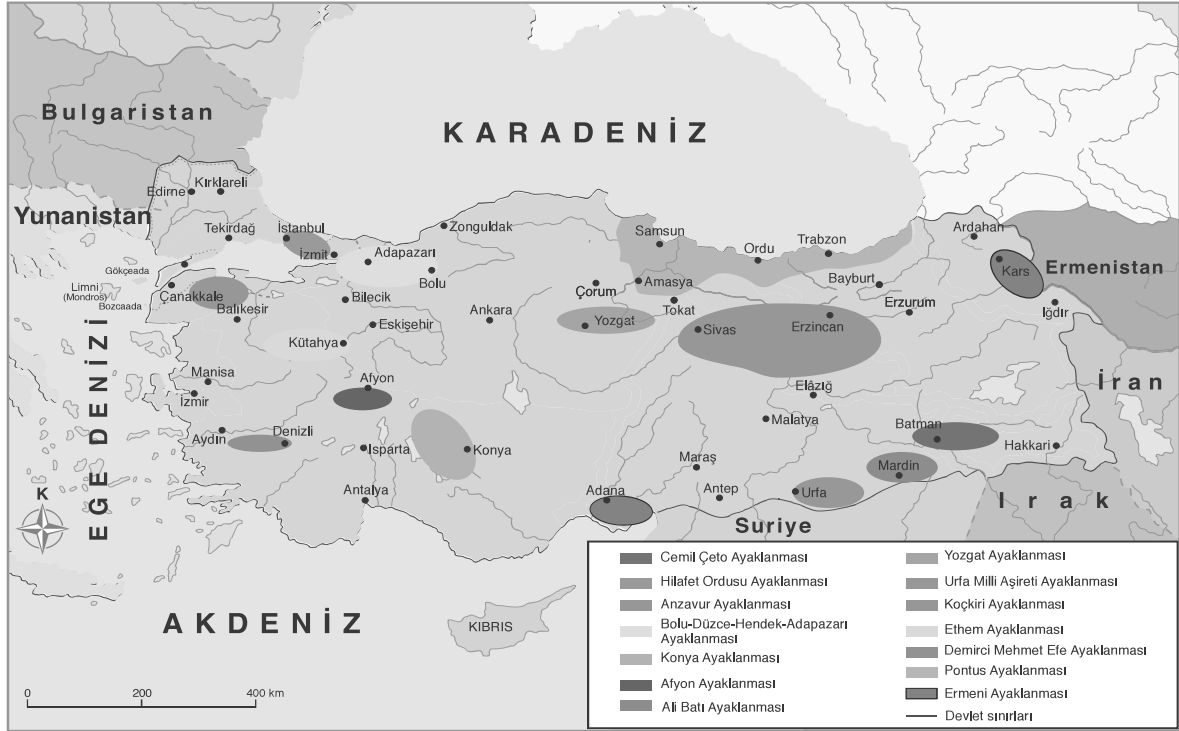
Doğrudan İstanbul Hükûmeti Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar	İtilaf Devletleri ile İstanbul Hükûmeti'nin Kışkırtması Sonucunda Çıkan Ayaklanmalar	Önceden Kuvay-ı Milliye Yanlısı Olup Sonradan Ayaklananlar	Azınlıkların Çıkardığı Ayaklanmalar
• Anzavur Ayaklanması • Kuvay-ı İnzibatiye (Hilafet Ordusu) Ayaklanması	• Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı Ayaklanmaları • Afyon Ayaklanması • Konya Ayaklanması • Milli Aşireti Ayaklanması • Koçgiri Ayaklanması • Ali Batı Ayaklanması • Cemil Çeto Ayaklanması • Şeyh Eşref Ayaklanması	• Çerkez Ethem Ayaklanması • Demirci Mehmet Efe Ayaklanması	• Pontus Rum Ayaklanması • Ermeni Ayaklanması

TYT - AYT

TARİH
VIDEO DERS KİTABI

MİLLÎ MÜCADELE

ÜNİTE
20

BMM'ye Karşı Çıkan Ayaklanmalar

Bu ayaklanmaların çıkmasında,

- İstanbul Hükûmetinin Anadolu'da TBMM'nin otoritesini kırmak istemesi
- İtilaf Devletlerinin Anadolu'daki bazı aşiretleri kışkırtması
- Bazı Kuvâ-yı Millîye birliklerinin düzenli orduya katılmak istememesi
- Azınlıkların İtilaf Devletlerinin desteği ile kendi devletlerini kurmak istemesi
- Şeyhülislamın Millî Mücadele aleyhine fetva yayımlaması
- İtilaf Devletlerine ait uçaklarla Anadolu'da bildiriler dağıtılması etkili olmuştur.
- İstanbul'un 16 Mart 1920'de resmen işgali sırasında görev yapan **Salih Paşa Hükûmeti**, işgali protesto ederek istifa etmiştir.
- Hükûmet kurma görevini tekrar alan Damat Ferit Paşa, işgal kuvvetleriyle iş birliği yaparak BMM Hükûmeti'ne karşı yoğun bir propagandaya girişmiştir.
- Dönemin şeyhülislamına Millî Mücadele Hareketi'ni din düşmanı ilan eden bir fetva yayımlanmıştır.
- Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları; padişaha, halifeye, devlete ve dine karşı suç işledikleri iddiasıyla idam cezasına çarptırılmış, Şeyhülislamın hazırladığı fetva ile Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarının idam cezasına çarptırıldığına dair kararlar, İngiliz uçaklarıyla Anadolu'nun her yerine dağıtılarak Anadolu halkı, BMM Hükûmeti'ne karşı isyana kışkırtılmıştır.

BMM'nin ayaklanmalara karşı aldığı tedbirler:

- Hıyanet-i Vatan Kanunu çıkarılmıştır.
- Firailer Kanunu yürürlüğe konulmuştur.
- İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.
- Osmanlı Hükûmetinin fetvalarına karşı Ankara müftüsü Rifat Börekçi'den karşı fetva yayınlanmıştır.
- Hâkimiyet-i Millîye Gazetesi çıkarılmıştır.
- Anadolu Ajansı kurulmuştur.
- BMM'ye yönelik çıkan ayaklanmalarda kardeş kanı döküldüğü için, Milli Mücadele için harcanacak insan, silah ve maddi kaynaklar boş yere kullanılmıştır.
- İç çekişmeler yaşanması düşman ilerleyişini kolaylaştırmış, Milli Mücadele'nin kazanılmasını geciktirmiştir.
- İstanbul Hükûmetinin isyanlar çıkarması İtilaf Devletlerine karşı teslimiyetçi politika izlediğini ortaya çıkarmış, bazı Kuvay-ı Milliye'nin de isyanlar çıkarması düzenli orduya olan ihtiyacı göstermiştir.

● Anadolu Ajansının Kurulması ve Millî Mücadele Yanlısı Gazeteler

- Millî Mücadele Dönemi'nde Türk halkının doğru haber alması için 6 Nisan 1920'de **Halide Edip Hanım** ve **Yunus Nadi Bey**'in tavsiyesi, **Mustafa Kemal Paşa**'nın emriyle Anadolu Ajansı kurulmuştur.

- **Anadolu Ajansı**, Millî Mücadele Hareketi ve BMM'ye karşı çıkarılan isyanlar konusunda halkı bilinçlendirmek ve yeni kurulan Türk devletinin dünyaya tanıtılması açısından çok önemli bir görev üstlenmiştir.
- Millî Mücadele Dönemi'nde Türk halkının doğru habere ulaşması amacıyla Anadolu Ajansı dışında gazete ve dergiler yayımlanmıştır. Bu yayınlar arasında Sivas Kongresi sonrasında Temsil Heyetinin yayın organı olarak çıkarılan **İrade-i Milliye** gazetesi ile Temsil Heyeti

Ankara'ya geldikten sonra Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyetinin fikirlerini ifade edebilmek için yayımlanan **Hâkimiyet-i Milliye** gazetesi önemlidir.

- Ayrıca 7 Şubat 1921'de **Ceride-yi Resmîye** adıyla BMM'nin resmî gazetesi yayımlanmaya başlanmıştır.
- İstanbul basınından; **Akşam**, **İkdam**, **İleri**, **Tasvir-i Efkar**, **Tercüman**, **Vakit** ve **Yeni Gün** gibi gazeteler, Millî Mücadele'nin büyük destekçilerinden olmuşlardır.

● SEVR ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

Sevr Antlaşması Haritası

- I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan devletlere imzalatılmış olan barış antlaşmalarının şartları Paris Barış Konferansı'nda hazırlanmıştı. Fakat bu konferans sırasında, Osmanlı Devleti'nin paylaşımı konusunda İtilaf Devletleri arasında anlaşmazlıklar çıktığı için Osmanlı Devleti ile yapılacak olan barış antlaşması ileri bir tarihe ertelenmiştir.
- Bu süreç içerisinde Türk milleti örgütlenmeye ve işgallere karşı direnmeye başlamıştır.
- Misak-ı Milli'nin ilanı ve BMM'nin açılması gibi gelişmeler üzerine; İtilaf Devletleri temsilcileri **San Remo Konferansı**'nda (18-26 Nisan 1920) bir araya gelerek, Osmanlı Devleti ile yapılacak anlaşmanın şartlarını hazırlayarak antlaşma metnini, Osmanlı heyetine vermişlerdir. Cevap için bir ay süre tanınan Osmanlı heyeti, anlaşma şartlarını çok ağır bulduğunu açıklayarak antlaşma metnini kabul etmemiştir.
- Bu gelişme üzerine İngilizlerin desteğindeki Yunan ordusu, 22 Haziran 1920'de harekete geçerek Batı Anadolu ve çevresindeki işgal hareketlerini artırmıştır.
- Yaşanan gelişmeler karşısında Osmanlı devlet adamları, önerilen antlaşmanın kabul edilmesine karar vermişlerdir.
- Fakat anayasaya göre antlaşmanın Meclis'in onayından geçmesi gerekiyordu. Mebusan Meclisi kapalı olduğu için Padişah Vahdettin ve Sadrazam Damat Ferit Paşa, eski komutan ve nazırlardan oluşan bir **Saltanat Şûrası** toplanmıştır (22 Temmuz 1920).
- Toplanan şûra üyelerinden yalnız **Topçu Feriki (Korgeneral) Rıza Paşa**, Sevr Antlaşması'nın maddelerinin çok ağır şartlar taşıdığını ileri sürerek imzalanmasına karşı çıkmıştır.